

INTERPELLATION TILL STATSRAÅD

Från Riksdagsförvaltningen
2021-05-26
Besvaras senast
2021-06-09

Till justitie- och migrationsminister Morgan Johansson (S)

2020/21:770 Praktiska verkställighetshinder

En del av de personer som fått avslag på sin ansökan om asyl kan inte återvända. I stället för att hantera detta faktum genom att föreslå möjligheter till uppehållstillstånd för dessa människor har både Sverige och EU kommit med flera förslag på hur återvändandet ska öka genom hårdare tag och svårare levnadsvillkor för gruppen. Den uppenbara konsekvensen blir en större grupp papperslösa som lever under mycket svåra villkor, utan att möjlighet att påverka sin situation.

Varför människor hamnar i denna situation varierar. Dels kan det röra sig om statslösa som saknar anvisat mottagarland som ser sig vara folkrättsligt förpliktigat att bevilja inresetillstånd. Dels kan en stat av politiska skäl vara ovillig att låta en medborgare återvända. En persons medborgarskap kan också ha dragits tillbaka eller så kan det vara omöjligt att ta sig till det anvisade mottagarlandet eller mycket svårt att få inresetillstånd.

I november 2016 tillsatte regeringen en utredning för att kartlägga förekomsten av och rättstillämpningen i ärenden om uppehållstillstånd där ett beslut om avvísning eller utvisning inte kan verkställas av praktiska skäl utanför den enskildes kontroll. Utredningens betänkande *Uppehållstillstånd på grund av praktiska verkställighetshinder och preskription* (SOU 2017:84) presenterades i november 2017 och visar att kraven på individen att bevisa att det finns praktiska hinder för återvändande är orimligt höga. Så är det även i fall där det i stort sett är omöjligt att få fram godtagbar dokumentation gällande praktiska hinder. Vidare godtar Migrationsverket sällan den dokumentation som lämnas in. Möjligheterna att få stanna i Sverige på grund av praktiska hinder efter ett beslut om avvísning eller utvisning är mycket små, det handlar om drygt tio personer per år.

Utredningen föreslår bland annat ett förtydligande av lagstiftningen så att den vars avvísnings- eller utvisningsbeslut inte kan verkställas av skäl som ligger utanför individens kontroll beviljas uppehållstillstånd. Den föreslår också att frågan om statslösas rättsliga ställning utreds vidare. Tyvärr har regeringen inte tagit något av utredningens förslag vidare.

Under den tid som gått sedan utredningens förslag lades i en byrålåda på Regeringskansliet har jag träffat familjer som varit i Sverige i 8, 10, 13 och 16 år utan att få uppehållstillstånd, men också utan att kunna utvisas. De är ofta

statslösa palestinier, på flykt i generationer, inte sällan födda i grannländer där man haft tillfälliga arbetstillstånd.

Jag har en palestinsk vän vars föräldrar har varit i Sverige i 13 år. De har under hela tiden medverkat kring sin utvisning. Två gånger har gränspolisen försökt verkställa utvisningen utan att lyckas. Först till Kuwait, sedan till Jordanien. Varför? Mamman är född statslös. Alltså inte medborgare någonstans. Gränspolisen har gjort bedömningen att det är omöjligt att verkställa beslutet och skickat tillbaka ärendet till Migrationsverket. Förvaltningsrätten har slagit fast att föräldrarna gjort allt de kunnat. Ändå fortsätter livet i ingenmansland för detta par – år efter år.

En del av dem som drabbas av dessa brister i den svenska lagstiftningen är palestinier från Gaza. Jag behöver nog inte påminna om hur situationen är i Gaza just nu.

Vänsterpartiet menar att det borde ligga i alla länders intresse att motverka en lagstiftning, oavsett om den är svensk eller EU-rättslig, som för med sig att fler människor tvingas leva som papperslösa. Trots det får både Sveriges och EU:s politik just de konsekvenserna. Vi menar också att det är olyckligt att regeringen inte agerat utifrån de konstruktiva förslag som utredningen presenterat, utan i stället fortsätter på den inslagna och repressiva vägen. Vi beklagar också att Migrationskommittén inte ville diskutera frågan.

Med anledning av detta vill jag fråga justitie- och migrationsminister Morgan Johansson:

1. Varför har ministern inte tagit något initiativ med anledning av betänkandet *Uppehållstillstånd på grund av praktiska verkställighetshinder och preskription* (SOU 2017:84)?
2. Hur avser ministern att agera för att se till att människor med praktiska verkställighetshinder inte fastnar i limbo?

.....

Christina Høj Larsen (V)

Överlämnas enligt uppdrag

Johan Welanders